ારણુ ૪ થા માટે. રૂ. ૦-૧-૩.

માસ્તર્સ કોપી બુક.

નં. ૪ થો.

નામ ____________________

નિશાળ ____________________

નાર:—મેશર્સ ઉસમાન બચલ, મંગળજી હરજીવન અને મહોબતસિંહજી ગોલીબાઇ.

ાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—લખમીચંદ ઉત્તમચંદ એન્ડ કો., બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લિશર્સ, પુરા બજાર, રાજકોટ.

ધી "પરમાર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યું—રાજકોટ પુરા.

શિક્ષકોને માટે સૂચના.

૧. કોપીબુકનો પાઠ ચાલતી વખતે શિક્ષકે સઘળો વખત પોતાના વર્ગમાં જ હાજર રહેવું, અને ખંતથી કામ કરવું.

૨. લખવામાં વિદ્યાર્થીઓને એક બીજાથી અડચણ ન થાય તથા શિક્ષક પોતે ભૂલ સુધારવા તેમની પાસે સહેલાઇથી જઇ શકે, એવી રીતે વર્ગને ગોઠવવો.

૩. કોપીબુક લખાવતી વખતે બાળકોની છાતી તથા આંખને નુકશાન ન થાય એવી રીતે વર્ગને બેસાડવો, અને જો નિશાળમાં ડેસ્ક હોય તો ત્યાં તેમને બેસાડવાં.

૪. વિદ્યાર્થીઓને પોતાની ડાબી બાજુએથી અજવાળું આવે, એવી રીતે તેમને ગોઠવવા.

૫. દરેક છોકરા પાસે દેશી કાળી શાહી અને કલમ કે કિત્તા બરાબર છે કે નહિ, તે શિક્ષકે પ્રથમ જોઇ જવું. નઠારા કિત્તાથી કદી પણ લખવા દેવું નહિ. પાઠ પૂરો થયે કિત્તા ને ખડીઆ શિક્ષકના કબજામાં નિશાળમાં જ રખાવવા.

૬. કલમ કે કિત્તો ઘડતાં છોકરાંને શીખવતાં રહેવું; પણ જ્યાં સુધી તે બાળકોને ન આવડે, ત્યાં સુધી શિક્ષકે ઘડી આપવો.

૭. કલમની કત કાગળના પૃષ્ઠને પૂરેપૂરી અડકે એવી રીતે દરેક છોકરાએ કલમ ઝાલી છે કે નહિ, તે ઉપર લક્ષ આપતા રહેવું. કલમ કેવી રીતે પકડવી તે શીખવવામાં શિક્ષક ધ્યાન આપશે, તો તેની મહેનત વધારે સફળ થશે.

૮. કોપી બુક લખાવવાની શરૂઆત કરતાં પહેલાં યોગ્ય જણાય ત્યાં સુધી શિક્ષકે પાટીઆ ઉપર કોપીબુક રાખી, કેમ લખવું તે લખી બતાવવું. સુતાર પાસેથી કામઠી (વંજી)ની મોટી જાડી કતની કલમ ઘડાવી રાખવી. આ કલમથી કાળા પાટીઆ ઉપર ખડી કે ચાકથી પહેલા અને બીજા ધોરણના વર્ગ સમ્મુખ કોઇ કોઇ વાર શિક્ષકે અક્ષર લખી બતાવવા. આ કરવામાં શિક્ષકો પોતે અક્ષર લખવામાં સારો કાબુ ધરાવતા હોવા જોઇએ. આવી રીતે શીખવવાથી શિક્ષકની પૃથક્ શિક્ષણ શૈલીને બદલે સમૂહ શિક્ષણ શૈલી થશે અને તેથી શીખવવામાં વખત ઓછો જશે. આવી રીતે બધાની સમ્મુખ ચર્ચા થવાથી બાળકોને અક્ષરના મરોડનું જ્ઞાન સચોટ થશે.

૯. અક્ષર ક્યાંથી ઉપાડવો અને કેવી રીતે તે પૂરો કરવો, તે બતાવવામાં શિક્ષકે સાવધ રહેવું; જેમકે કોપીબુક નં. ૧લો, પૃષ્ટ ૧, લીટી ચોથીમાં ત્રાંશી લીટીઓ છે, તે જમણી તરફથી શરૂ કરી નીચે ઉતારવાની છે. પૃષ્ટ ૪, લીટી ત્રીજીમાં 'હ' અક્ષર છે, તેમાં 'ઠ' જેવો ભાગ પહેલો લખાવી પછી તેનું પાંખડું કરાવવું. પૃ. ૬, લીટી ચોથીમાં 'ભ' અક્ષર છે, તે ત્યાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭ અને ૮એ ક્રમે લખતાં શીખવવો. પૃષ્ટ ૧૩ લીટી ચોથીમાં 'ક' અક્ષરછે, તેમાં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, અને ૭એ ક્રમે ચાલવું, ઇત્યાદિ.

૧. નમુનાની સાથે સરખાવતાં કયા કયા અક્ષરો નાના, મોટા, વાંકા અને ઓછા વત્તા અંતરવાળા છે, એ વગેરે તફાવત છોકરાં પોતાની મેળેજ જોઇ શકે, એવી પદ્ધતિથી તેમની ભૂલ બતાવવી.

શીખવવું તથા સુધારવું ઠીક પડે, માટે આખો વર્ગ મુકરર પૃષ્ટનો મુકરર ભાગ લખે એવી ગોઠવણ રાખવી.

શિક્ષક પોતે બહુ સારા અક્ષર લખનાર હોવા જોઇએ. તેમણે વખતો વખત છોકરાં પાસે બેસી તેની જ શાહી કલમથી બે ચાર અક્ષર લખી બતાવવા.

ઈશ્વર સર્વશક્તિમાન ને સર્વજ્ઞ છે.

ઈશ્વર સ… …માન ને સર્વજ્ઞ છે.

ईश्वर सर्वशक्तिमान ने सर्वज्ञ छे.

ईश्वर सर्वशक्तिमान ने सर्वज्ञ छे.

શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જ ઘણું જીવો.

શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જ ઘણું જીવો.

शहेनशाह पांचमा ज्यॉर्ज घणुं जीवो.

शहेनशाह पांचमा ज्यॉर्ज घणुं जीवो.

ખરી સ્વામીભક્તિ બતાવે તેજ મોટો.

ખરી સ્વામીભક્તિ બતાવે તેજ મોટો.

खरी स्वामीभक्ति बतावे तेज मोटो.

खरी स्वामीभक्ति बतावे तेज मोटो.

प्रामाणिक जन कर्त्तव्यपरायण होयछे.

प्रामाणिक जन कर्त्तव्यपरायण होयछे.

प्रामाणिक जन कर्त्तव्यपरायण होयछे.

प्रामाणिक जन कर्त्तव्यपरायण होयछे.

હરીફાઈ કરો, પણ અદેખાઈનું મોં બાળો.

હરીફાઈ કરો, પણ અદેખાઈનું મોં બાળો.

हरीफाई करो पण अदेखाईनुं मों बाळो.

हरीफाई करो पण अदेखाईनुं मों बाळो.

ભોજ પરાક્રમી અને પરદુઃખભંજન હતો.

ભોજ પરાક્રમી અને પરદુઃખભંજન હતો.

भोज पराक्रमी अने परदुःखभंजन हतो.

भोज पराक्रमी अने परदुःखभंजन हतो.

માળી સીંચે સોગણું, રત વિના ફળ ન હોય.

માળી સીંચે સોગણું, રત વિના ફળ ન હોય.

माळी सींचे सोगणुं, रत विना फळ न होय.

माळी सींचे सोगणुं, रत विना फळ न होय.

ફૂલના ભાગઃ-ફૂલમણિ, વજ્ર તથા કેસરો.

ફૂલના ભાગઃ-ફૂલમણિ, વજ્ર તથા કેસરો.

फूलना भागः-फूलमणि, वज्र तथा केसरो.

फूलना भागः-फूलमणि, वज्र तथा केसरो.

શરીરનાં રૂપ, રંગ, બુદ્ધિ, સૌ પ્રભુએ આપ્યાં.

શરીરનાં રૂપ, રંગ, બુદ્ધિ, સૌ પ્રભુએ આપ્યાં.

शरीरनां रूप, रंग, बुद्धि, सौ प्रभुए आप्यां

शरीरनां रूप, रंग, बुद्धि, सौ प्रभुए आप्यां

सत्यमूर्त्ति हरिश्चंद्रना धैर्यने धन्यवाद.

सत्यमूर्त्ति हरिश्चंद्रना धैर्यने धन्यवाद.

सत्यमूर्त्ति हरिश्चंद्रना धैर्यने धन्यवाद.

सत्यमूर्त्ति हरिश्चंद्रना धैर्यने धन्यवाद.

મુંબઈ પશ્ચિમ હિંદનું મુખ્ય બંદર છે.

મુંબઈ પશ્ચિમ હિંદનું મુખ્ય બંદર છે.

मुंबई पश्चिम हिंदनुं मुख्य बंदर छे.

मुंबई पश्चिम हिंदनुं मुख्य बंदर छे.

હાડીઆને મન હસવું ને દેડકાનો જીવ જાય.

હાડીઆને મન હસવું ને દેડકાનો જીવ જાય.

हाडीआने मन हसवुं ने देडकानो जीवजाय

हाडीआने मन हसवुं ने देडकानो जीवजाय

ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાની કથા મહાભારતમાં છે.

ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાની કથા મહાભારતમાં છે.

ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાની કથા મહાભારતમાં છે.

ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાની કથા મહાભારતમાં છે.

વશીકરણની વિદ્યા વિનયમાં વાસો વસે છે.

વશીકરણની વિદ્યા વિનયમાં વાસો વસે છે.

વશીકરણની વિદ્યા વિનયમાં વાસો વસે છે.

વશીકરણની વિદ્યા વિનયમાં વાસો વસે છે.

મનુષ્યનાં સારાં કૃત્યો એજ તેનું અમર નામ.

મનુષ્યનાં સારાં કૃત્યો એજ તેનું અમર નામ.

मनुष्यनां सारां कृत्यो एज तेनुं अमर नाम.

मनुष्यनां सारां कृत्यो एज तेनुं अमर नाम.

સર્વ બળોમાં બુદ્ધિબળ શ્રેષ્ઠતા ભોગવે.

સર્વ બળોમાં બુદ્ધિબળ શ્રેષ્ઠતા ભોગવે.

सर्व बळोमां बुद्धिबळ श्रेष्ठता भोगवे.

सर्व बळोमां बुद्धिबळ श्रेष्ठता भोगवे.

૧૩. છોકરાંના અક્ષર સ્વચ્છ, મરોડદાર, સમાન કદના અને પાકા કરાવી તેમનો હાથ વાળવાનો છે, તે શિક્ષકે યાદ રાખવું.

૧૪. પહેલા, બીજા અને ત્રીજા ધોરણમાં કોપીબુકના વિષય માટે અઠવાડીઆમાં પાંચ અરધા કલાકના વખત રાખવા અને ચોથા પાંચમા તથા છઠ્ઠા ધોરણમાં ચાર અર્ધા કલાકના વખત રાખવા.

૧૫. થોડું પણ ઉત્તમ લખાવવું. બનતાં સુધી કોપીબુક ઘેર લખવા આપવી નહિ, પણ નિશાળમાંજ લખાવવી.

૧૬. દરેક વારે કોપીબુક બરાબર તપાસી, તારીખ લખી માર્ક આપવા, અને શિક્ષકે ત્યાં પોતાની એકાક્ષરી સહી કરવી.

૧૭. જો આખી નિશાળમાં કોપીબુક લખાવનાર એકજ શિક્ષક હોય, તો તે પસંદ કરવા યોગ્ય છે.

૧૮. સ્કૂલની બીજી કેળવણીની સાથે સારા અક્ષર લખવાની કળા એ એક અગત્યનું તત્ત્વ છે.

૧૯. છોકરાઓ જે વાક્ય લખે, તેનો અર્થ સમજાવવો.

વિદ્યાર્થીઓને માટે સૂચના.

૧. દેશી કાળી શાહી વાપરવી. કલમ કે કિત્તો સારો ઘડેલો રાખવો. ખડીઆમાં કલમ જરૂર જેટલી જ બોળવી. વધારે બોળાય તો કલમ ઉપાડતી વખતે ખડીઆના મોઢાને તે જરા અડકાડવી, એટલે વધારાની શાહી પોતાની મેળે ખડીઆમાં નીચે સરી પડશે.

૨. હાથ કે આંગળાં ખરડવાં નહિ, ડપકો પડવા ન દેવો, અને પડે તો તેને બ્લોટિંગ પેપરની અણીથી એવી રીતે ચૂસાવી લેવો કે ડપકામાંથી તે મોટો ડાઘો થઈ ન પડે. કલમ ખંખેરવાની ટેવ છોડી દેવી. કદાચ ખંખેરવી પડે તો ભોંય કે ડેસ્ક ઉપર શાહીનો છાંટો ન પડે તે બાબત કાળજી રાખવી.

૩. કલમ કે કિત્તાની કત એવી કાપવી કે તે કત કોપીબુકના અક્ષરના કાનાને બરાબર બંધ બેસતી આવે. દરેક અક્ષરમાં બનતાં સુધી કલમ કે કિત્તો વારંવાર ઉપાડવો કે ફેરવવો નહિ.

૪. કલમ ઉપર ભાર મધ્યમ રીતે મૂકવો.

૫. કોપીબુક ઉપર ધોળા કાગળનું પૂઠું રાખવું તથા તેને વળી જવા ન દેવી.

૬. ઉપલી લીટી કરતાં નીચલી લીટી ઉત્તરોત્તર વધારે સારી થવી જોઇએ.

૭. જે વિદ્યાર્થીઓ સમ્પૂર્ણ કાળજીથી ખંત રાખીને કોપીબુક લખશે, તેઓ ભવિષ્યમાં પોતાનાં સર્વ લખાણો મોતીના દાણા જેવા અક્ષરોથી લખનારા થશે.

૮. વિદ્યાર્થીઓના સારા અક્ષર એ તેમની તથા તેમની સ્કૂલની પ્રતિષ્ઠા છે.

૯. પહેલા ધોરણવાળાએ સ્લેટ પર ખડી કે ચાકથી અક્ષર લખવાના છે. ખડી કે ચાકનો ભૂકો કરી, તેને કાપડ છાણ કરી, તેમાં પાણી નાંખી લોંદો કરવો. એ લોંદો કોઇ ડાબડી કે પહોળા મોઢાના ચીનાઇ માટીના ખડીઆમાં આંગળીથી સજ્જડ ચોંટાડી દેવો. તે ઉપર એક નાનું સરખું ચીથરૂં રાખી પાણી નાંખી આંગળીથી ઉપર ઉપરથી ખડીનો રસ બનાવવો. આ રસમાં કલમ બોળી સ્લેટ પર લખવાનું છે.

પરીક્ષકો તથા શિક્ષકોને માસ્તર્સ કોપીબુકના ઉપયોગ વિષે સૂચના.

૧. પહેલા ધોરણમાં સ્લેટ પર આંક કે ખડીના અક્ષર લખાવવા. કાળા પાટીઆ પર લખેલા મોટા ધોળા મૂળાક્ષરોનો તખ્તો અથવા તો મૂળાક્ષરોનો નકશો વર્ગની સમ્મુખ રાખવો.

૨. આ કોપીબુકનો પહેલો અને બીજો નંબર બીજા ધોરણમાં, નંબર ત્રીજો ત્રીજામાં, નંબર ચોથો ચોથામાં, નંબર પાંચમો પાંચમામાં અને નંબર છઠ્ઠો છઠ્ઠામાં પૂરો કરાવવો.

૩. ફાડ્યા કે ડાઘા પાડ્યા વગર છોકરાં પોતાની કોપીબુક સહેલથી પૂરી કરી શકે, માટે આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ટની બનાવવામાં આવી છે.

૪. આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ટની હોવાથી તે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી બે લખાવવી. પહેલી વાર જે કોપીબુક પૂરી કરવામાં આવે તે કરતાં બીજી વારની કોપીબુકમાં અક્ષર સારા જ થવા જોઇએ.

૫. પરીક્ષકે ધોરણમાં ઠરાવેલા નંબરની બે કોપીબુક જોવી. તેમાંની બીજી કોપીબુકમાં શિક્ષકે છેલ્લું પૃષ્ટ કોરું રખાવવું; તે પૃષ્ટ પરીક્ષકે પરીક્ષા વખતે છોકરા પાસે પોતાની રૂબરૂ લખાવવું. ૫૦ માર્કમાંથી ૩૦ માર્ક વર્ષમાં લખેલી કોપીબુકોના અને ૨૦ માર્ક રૂબરૂમાં લખાવેલા અક્ષરના રાખવા.

☞ માસ્તર્સ કોપીબુકને માટે લોઢાના કિત્તાઓ અમારા તરફથી નંબરવાર તૈયાર થાય છે.

ધોરણ ૬–૭ માટે. રૂા. ૦–૧–૩.

માસ્તર્સ કોપી બુક.

નં. ૬ ઠ્ઠો.

નામ ________________________________

નિશાળ ________________________________

યોજનાર:—મેશર્સ ઉસમાન બચલ, મંગળજી હરજીવન અને મહોબતસિંહજી મોતીભાઇ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—લખમીચંદ ઉત્તમચંદ એન્ડ કો., બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લિશર્સ, પુરા બજાર, રાજકોટ.

ધી "પરમાર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યું—રાજકોટ પુરા.

શિક્ષકોને માટે સૂચના.

૧. કોપીબુકનો પાઠ ચાલતી વખતે શિક્ષકે સઘળો વખત પોતાના વર્ગમાં જ હાજર રહેવું, અને ખંતથી કામ કરવું.

૨. લખવામાં વિદ્યાર્થીઓને એક બીજાથી અડચણ ન થાય તથા શિક્ષક પોતે ભૂલ સુધારવા તેમની પાસે સહેલાઇથી જઇ શકે, એવી રીતે વર્ગને ગોઠવવો.

૩. કોપીબુક લખાવતી વખતે બાળકોની છાતી તથા આંખને નુકશાન ન થાય એવી રીતે વર્ગને બેસાડવો, અને જો નિશાળમાં ડેસ્ક હોય તો ત્યાં તેમને બેસાડવાં.

૪. વિદ્યાર્થીઓને પોતાની ડાબી બાજુએથી 'અજવાળું' આવે, એવી રીતે તેમને ગોઠવવા.

૫. દરેક છોકરા પાસે દેશી કાળી શાહી અને કલમ કે કિત્તા બરાબર છે કે નહિ, તે શિક્ષકે પ્રથમ જોઇ જવું. નઠારા કિત્તાથી કદી પણ લખવા દેવું નહિ. પાઠ પૂરો થયે કિત્તા ને ખડીઆ શિક્ષકના કબજામાં નિશાળમાં જ રખાવવા.

૬. કલમ કે કિત્તો ઘડતાં છોકરાંને શીખવતાં રહેવું; પણ જ્યાં સુધી તે બાળકોને ન આવડે, ત્યાં સુધી શિક્ષકે ઘડી આપવો.

૭. કલમની કત કાગળના પૃષ્ઠને પુરેપુરી અડકે એવી રીતે દરેક છોકરાએ કલમ ઝાલી છે કે નહિ, તે ઉપર લક્ષ આપતા રહેવું. કલમ કેવી રીતે પકડવી તે શીખવવામાં શિક્ષક ધ્યાન આપશે, તો તેની મહેનત વધારે સફળ થશે.

૮. કોપી બુક લખાવવાની શરૂઆત કરતાં પહેલાં ગોઠવ જળાય ત્યાં સુધી શિક્ષકે પાટીઆ ઉપર કોપીબુક રાખી, કેમ લખવું તે લખી બતાવવું. સુતાર પાસેથી કામડી (વંજી)ની મોટી જાડી કતની કલમ ઘડાવી રાખવી. આ કલમથી કાળા પાટીઆ ઉપર ખડી કે ચાકથી પહેલા અને બીજા ધોરણના વર્ગ સમ્મુખ કોઇ કોઇ વાર શિક્ષકે અક્ષર લખી બતાવવા. આ કરવામાં શિક્ષકો પોતે અક્ષર લખવામાં સારો કાબુ ધરાવતા હોવા જોઇએ. આવી રીતે શીખવવાથી શિક્ષકની પૃથક્ શિક્ષણ શૈલીને બદલે સમૂહ શિક્ષણ શૈલી થશે અને તેથી શીખવવામાં વખત ઓછો જશે. આવી રીતે બધાની સમ્મુખ ચર્ચા થવાથી બાળકોને અક્ષરના મરોડનું જ્ઞાન સચોટ થશે.

૯. અક્ષર ક્યાંથી ઉપાડવો અને કેવી રીતે તે પૂરો કરવો, તે બતાવવામાં શિક્ષકે સાવધ રહેવું; જેમકે કોપીબુક નાં. ૧લો, પૃષ્ટ ૧, લીટી ચોથીમાં ત્રાંસી લીટીઓ છે, તે જમણી તરફથી શરૂ કરી નીચે ઉતારવાની છે. પૃષ્ટ ૪, લીટી ત્રીજીમાં 'હ' અક્ષર છે, તેમાં 'ડ' જેવો ભાગ પહેલો લખાવી પછી તેનું પાંખડું કરાવવું. પૃ. ૬, લીટી ચોથીમાં 'લ' અક્ષર છે, તે ત્યાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭ અને ૮એ ક્રમે લખતાં શીખાવવો. પૃષ્ટ ૧૩ લીટી ચોથીમાં 'ક' અક્ષર છે. તેમાં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, અને ૭એ ક્રમે ચાલવું, ઇત્યાદિ.

૧૦. નમુનાની સાથે સરખાવતાં ક્યા ક્યા અક્ષરો નાના, મોટા, વાંકા અને ઓછા વત્તા અંતરવાળા છે, એ વગેરે તફાવત છોકરાં પોતાની મેળેજ જોઇ શકે, એવી પદ્ધતિથી તેમની ભૂલ બતાવવી.

૧૧. શીખવવું તથા સુધારવું ઠીક પડે, માટે આખો વર્ગ મુકરર પૃષ્ટનો મુકરર ભાગ લખે એવી ગોઠવણ રાખવી.

૧૨. શિક્ષક પોતે બહુ સારા અક્ષર લખનાર હોવા જોઇએ. તેમણે વખતો વખત છોકરાં પાસે બેસી તેની જ શાહી કલમથી તેને બે ચાર અક્ષર લખી બતાવવા.

ધોરણ ૫ મા માટે. રૂ. ૦-૧-૩.

માસ્તર્સ કોપી બુક.

નં. ૫ મો.

નામ ______________________

નિશાળ ______________________

યોજનાર:—મેશર્સ ઉસમાન બચલ, મંગળજી હરજીવન અને મહોબ્બતસિંહજી મોતીભાઇ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—લખમીચંદ ઉત્તમચંદ એન્ડ કો., બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લિશર્સ, પુરા બજાર, રાજકોટ.

ધી "પરમાર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યું—રાજકોટ પુરા.

શિક્ષકોને માટે સૂચના.

૧. કોપીબુકનો પાઠ આપતી વખતે શિક્ષકે સઘળો વખત પોતાના વર્ગમાં જ હાજર રહેવું, અને ખંતથી કામ કરવું.

૨. લખવામાં વિદ્યાર્થીઓને એક બીજાથી અડચણ ન થાય તથા શિક્ષક પોતે ભૂલ સુધારવા તેમની પાસે સહેલાઇથી જઇ શકે, એવી રીતે વર્ગને ગોઠવવો.

૩. કોપીબુક લખાવતી વખતે બાળકોની છાતી તથા આંખને નુકશાન ન થાય એવી રીતે વર્ગને બેસાડવો, અને જો નિશાળમાં ડેસ્ક હોય તો ત્યાં તેમને બેસાડવા.

૪. વિદ્યાર્થીઓને પોતાની ડાબી બાજુએથી અજવાળું આવે, એવી રીતે તેમને ગોઠવવા.

૫. દરેક છોકરા પાસે દેશી કાળી શાહી અને કલમ કે કિત્તા બરાબર છે કે નહિ, તે શિક્ષકે પ્રથમ જોઇ જવું. નઠારા કિત્તાથી કદી પણ લખવા દેવું નહિ. પાઠ પૂરો થયે કિત્તા ને ખડીઆ શિક્ષકના કબજામાં નિશાળમાં જ રખાવવા.

૬. કલમ કે કિત્તો ઘડતાં છોકરાંને શીખવતાં રહેવું; પણ જ્યાં સુધી તે બાળકોને ન આવડે, ત્યાં સુધી શિક્ષકે ઘડી આપવો.

૭. કલમની કત કાગળના પૃષ્ટને પૂરેપૂરી અડકે એવી રીતે દરેક છોકરાએ કલમ ઝાલી છે કે નહિ, તે ઉપર લક્ષ આપતા રહેવું. કલમ કેવી રીતે પકડવી તે શીખવવામાં શિક્ષક ધ્યાન આપશે, તો તેની મહેનત વધારે સફળ થશે.

૮. કોપી બુક લખાવવાની શરૂઆત કરતાં પહેલાં યોગ્ય જણાય ત્યાં સુધી શિક્ષકે પાટીઆ ઉપર કોપીબુક રાખી, કેમ લખવું તે લખી બતાવવું. સુતાર પાસેથી કામડી (વંજી)ની મોટી જાડી કતની કલમ ઘડાવી રાખવી. આ કલમથી કાળા પાટીઆ ઉપર ખડી કે ચાકથી પહેલા અને બીજા ધોરણના વર્ગ સમ્મુખ કોઇ કોઇ વાર શિક્ષકે અક્ષર લખી બતાવવા. આ કરવામાં શિક્ષકો પોતે અક્ષર લખવામાં સારો કાબુ ધરાવતા હોવા જોઇએ. આવી રીતે શીખવવાથી શિક્ષકની પૃથક્ શિક્ષણ શૈલીને બદલે સમૂહ શિક્ષણ શૈલી થશે અને તેથી શીખવવામાં વખત ઓછો જશે. આવી રીતે બધાની સમ્મુખ ચર્ચા થવાથી બાળકોને અક્ષરના મરોડનું જ્ઞાન સચોટ થશે.

૯. અક્ષર ક્યાંથી ઉપાડવો અને કેવી રીતે તે પૂરો કરવો, તે બતાવવામાં શિક્ષકે સાવધ રહેવું; જેમકે કોપીબુક નાં. ૧લો, પૃષ્ટ ૧, લીટી ચોથીમાં ત્રાંસી લીટીઓ છે, તે જમણી તરફથી શરૂ કરી નીચે ઉતારવાની છે. પૃષ્ટ ૪, લીટી ત્રીજીમાં 'હ' અક્ષર છે, તેમાં 'ડ' જેવો ભાગ પહેલો લખાવી પછી તેનું પાંખડું કરાવવું. પૃ. ૬, લીટી ચોથીમાં 'ભ' અક્ષર છે, તે ત્યાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭ અને ૮એ ક્રમે લખતાં શીખવવો. પૃષ્ટ ૧૩ લીટી ચોથીમાં 'ક' અક્ષરછે, તેમાં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, અને ૭એ ક્રમે ચાલવું, ઇત્યાદિ.

૧૦. નમુનાની સાથે સરખાવતાં કયા કયા અક્ષરો નાના, મોટા, વાંકા અને ઓછા વત્તા અંતરવાળા છે, એ વગેરે તફાવત છોકરાં પોતાની મેળેજ જોઇ શકે, એવી પદ્ધતિથી તેમની ભૂલ બતાવવી.

૧૧. શીખવવું તથા સુધારવું ઠીક પડે, માટે આખો વર્ગ મુકરર પૃષ્ટનો મુકરર ભાગ લખે એવી ગોઠવણ રાખવી.

૧૨. શિક્ષક પોતે બહુ સારા અક્ષર લખનાર હોવા જોઇએ. તેમણે વખતો વખત છોકરાં પાસે બેસી તેની જ શાહી કલમથી તેને બે ચાર અક્ષર લખી બતાવવા.

ગુરુભક્તિ એ વિદ્યાર્થીઓનો ખરો અને મોટામાં મોટો ધર્મ જાણવો.

गुरुभक्ति ए विद्यार्थीओनो खरो अने मोटामा मोटो धर्म जाणवो.

વેદમાં કહ્યું છે કે માતા, પિતા તથા આચાર્યને દેવ જેવાં માનવાં.

वेदमां कह्युं छे के माता, पिता तथा आचार्यने देव जेवां मानवां.

માણસો વયથી, વિદ્યાથી, અધિકારથી અને ધર્મથી વૃદ્ધ ગણાય છે.

माणसो वयथी, विद्याथी, अधिकारथी अने धर्मथी वृद्ध गणाय छे.

મેગેસ્થિનીસે હિંદુસ્તાનના લોકને વિશ્વાસુ અને સાચા વર્ણવ્યા છે.

मेगेस्थिनीसे हिंदुस्ताननना लोकने विश्वासु अने साचा वर्णव्या छे.

પ્રાચીન કાળમાં બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય ને વૈશ્ય બ્રહ્મચર્ય પાળી વિદ્યા ભણતા.

प्राचीन काळमां ब्राह्मण, क्षत्रिय ने वैश्य ब्रह्मचर्य पाळी विद्या भणता.

માણસે પોતાની જીંદગી જવાંમર્દી અને પરોપકાર કરવામાં ગુજારવી.

माणसे पोतानी जिंदगी जवांमर्दी अने परोपकार करवामां गुजारवी.

વિશ્વાસઘાત કરવો એના જેવું મહા પાપ અને હલકું કૃત્ય એકે નથી.

विश्वासघात करवो एना जेवुं महा पाप अने हलकुं कृत्य एके नथी.

મિથ્યાભિમાન અને નાત જાતના ખરચાળ રિવાજ પાયમાલ કરે છે.

मिथ्याभिमान अने नात जातना खरचाळ रिवाज पायमाल करे छे.

૮

ગુણવાનના ગુણ પૂજાય છે : તેની જાતિ અને ઉંમર પૂજાતાં નથી.

गुणवानना गुण पूजाय छे : तेनी जाति अने उंमर पूजातां नथी.

કાળક્ષેપ ન થવા દેવો એ ભવિષ્યની કાર્યસિદ્ધિનું એક લક્ષણ ગણાય.

काळक्षेप न थवा देवो ए भविष्यनी कार्यसिद्धिनुं एक लक्षण गणाय.

જુનાં સિક્કા, શિલાલેખ અને તામ્રપટ્ટ એ ઇતિહાસનાં સાધન છે.

जुना सिक्का, शिलालेख अने ताम्रपट्ट ए इतिहासनां साधन छे.

રામાયણનો હેતુ પતિપત્નીનો પ્રેમ અને રાજાના ધર્મ વર્ણવવાનો છે.

रामायणनो हेतु पतिपत्नीनो प्रेम अने राजाना धर्म वर्णववानो छे.

વર્ણાશ્રમના ધર્મ, રાજધર્મ, સ્ત્રીધર્મ, ઈશ્વરસ્વરૂપ એ ગૃહસ્થે સમજવાં.

वर्णाश्रमना धर्म, राजधर्म, स्त्रीधर्म, ईश्वरस्वरूप ए गृहस्थे समजवां.

સૃષ્ટિના સૂક્ષ્મ અવલોકનથી ઈશ્વરની અપાર શક્તિનું ભાન થાય છે.

सृष्टिना सूक्ष्म अवलोकनथी ईश्वरनी अपार शक्तिनुं भान थाय छे.

આળસ દરિદ્રતાનું મૂળ છે અને અભિમાન સકળ પાપનું મૂળ છે.

आळस दरिद्रतानुं मूळ छे अने अभिमान सकळ पापनुं मूळ छे.

શસ્ત્રમાર કરતાં શબ્દમાર જબરો ગણાય છે, માટે ન બોલ્યામાં નવ ગુણ.

शस्त्रमार करतां शब्दमार जबरो गणाय छे. माटे न बोल्यामां नव गुण.

છેલ્લે અને હવેથી લીટી ખાલી રાખવી, કેમકે પરીક્ષક અધિકારી પરીક્ષા વખતે તે લીટીઓમાં લખવું અથવા બીજું ગમે તે વાક્ય લખાવશે.

૧૩. છોકરાંના અક્ષર સ્વચ્છ, મરોડદાર, સમાન કદના અને પાકા કરાવી તેમનો હાથ વાળવાનો છે, તે શિક્ષકે યાદ રાખવું.

૧૪. પહેલા, બીજા અને ત્રીજા ધોરણમાં કોપીબુકના વિષય માટે અઠવાડીઆમાં પાંચ અરધા કલાકના વખત રાખવા અને ચોથા પાંચમા તથા છઠ્ઠા ધોરણમાં ચાર અર્ધા કલાકના વખત રાખવા.

૧૫. થોડું પણ ઉત્તમ લખાવવું. બનતાં સુધી કોપીબુક ઘેર લખવા આપવી નહિ, પણ નિશાળમાંજ લખાવવી.

૧૬. દરેક વારે કોપીબુક બરાબર તપાસી, તારીખ લખી માર્ક આપવા, અને શિક્ષકે ત્યાં પોતાની એકાક્ષરી સહી કરવી.

૧૭. જો આખી નિશાળમાં કોપીબુક લખાવનાર એકજ શિક્ષક હોય, તો તે પસંદ કરવા યોગ્ય છે.

૧૮. સ્કૂલની બીજી કેળવણીની સાથે સારા અક્ષર લખવાની કળા એ એક અગત્યનું તત્ત્વ છે.

૧૯. છોકરાઓ જે વાક્ય લખે, તેનો અર્થ સમજાવવો.

વિદ્યાર્થીઓને માટે સૂચના.

૧. દેશી કાળી શાહી વાપરવી. કલમ કે કિત્તો સારો ઘડેલો રાખવો. ખડીઆમાં કલમ જરૂર જેટલી જ બોળવી. વધારે બોળાય તો કલમ ઉપાડતી વખતે ખડીઆના મોઢાને તે જરા અડકાડવી, એટલે વધારાની શાહી પોતાની મેળે ખડીઆમાં નીચે સરી પડશે.

૨. હાથ કે આંગળાં ખરડવાં નહિ, ડપકો પડવા ન દેવો, અને પડે તો તેને બ્લોટિંગ પેપરની અણીથી એવી રીતે ચૂસાવી લેવો કે ડપકામાંથી તે મોટો ડાઘો થઇ ન પડે. કલમ ખંખેરવાની ટેવ છોડી દેવી. કદાચ ખંખેરવી પડે તો ભોંય કે ડેસ્ક ઉપર શાહીનો છાંટો ન પડે તે બાબત કાળજી રાખવી.

૩. કલમ કે કિત્તાની કત એવી કાપવી કે તે કત કોપીબુકના અક્ષરના કાનાને બરાબર બંધ બેસતી આવે. દરેક અક્ષરમાં બનતાં સુધી કલમ કે કિત્તો વારંવાર ઉપાડવો કે ફેરવવો નહિ.

૪. કલમ ઉપર ભાર મધ્યમ રીતે મૂકવો.

૫. કોપીબુક ઉપર ધોળા કાગળનું પૂઠું રાખવું તથા તેને વળી જવા ન દેવી.

૬. ઉપલી લીટી કરતાં નીચલી લીટી ઉત્તરોત્તર વધારે સારી થવી જોઇએ.

૭. જે વિદ્યાર્થીઓ સમ્પૂર્ણ કાળજીથી ખંત રાખીને કોપીબુક લખશે, તેઓ ભવિષ્યમાં પોતાનાં સર્વ લખાણો મોતીના દાણા જેવા અક્ષરોથી લખનારા થશે.

૮. વિદ્યાર્થીઓના સારા અક્ષર એ તેમની તથા તેમની સ્કૂલની પ્રતિષ્ઠા છે.

૯. પહેલા ધોરણવાળાએ સ્લેટ પર ખડી કે ચાકથી અક્ષર લખવાના છે. ખડી કે ચાકનો ભૂકો કરી, તેને કાપડ છાણ કરી, તેમાં પાણી નાંખી લોંદો કરવો. એ લોંદો કોઇ દાબડી કે પહોળા મોઢાના ચીનાઇ માટીના ખડીઆમાં આંગળીથી સજ્જડ ચોંટાડી દેવો. તે ઉપર એક નાનું સરખું ચીથરૂં રાખી પાણી નાંખી આંગળીથી ઉપર ઉપરથી ખડીનો રસ બનાવવો. આ રસમાં કલમ બોળી સ્લેટ પર લખવાનું છે.

પરીક્ષકો તથા શિક્ષકોને માસ્તર્સ કોપીબુકના ઉપયોગ વિષે સૂચના.

૧. પહેલા ધોરણમાં સ્લેટ પર ચાક કે ખડીના અક્ષર લખાવવા. કાળા પાટીઆ પર લખેલા મોટા ધોળા મૂળાક્ષરોનો તખ્તો અથવા તો મૂળાક્ષરોનો નકશો વર્ગની સન્મુખ રાખવો.

૨. આ કોપીબુકનો પહેલો અને બીજો નંબર બીજા ધોરણમાં, નંબર ત્રીજો ત્રીજામાં, નંબર ચોથો ચોથામાં, નંબર પાંચમો પાંચમામાં અને નંબર છઠ્ઠો છઠ્ઠામાં પૂરો કરાવવો.

૩. કૂદકા કે કાપા પાડયા વગર છોકરાં પોતાની કોપીબુક સહેલથી પૂરી કરી શકે, માટે આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ઠની બનાવવામાં આવી છે.

૪. આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ઠની હોવાથી તે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી બે લખાવવી. પહેલી વાર જે કોપીબુક પૂરી કરવામાં આવે તે કરતાં બીજી વારની કોપીબુકમાં અક્ષર સારા જ થવા જોઇએ.

૫. પરીક્ષકે ધોરણમાં ઠરાવેલા નંબરની બે કોપીબુક જોવી. તેમાંની બીજી કોપીબુકમાં શિક્ષકે છેલ્લું પૃષ્ઠ કોરું રખાવવું; તે પૃષ્ઠ પરીક્ષકે પરીક્ષા વખતે છોકરા પાસે પોતાની રૂબરૂ લખાવવું. ૫૦ માર્કમાંથી ૩૦ માર્ક વર્ષમાં લખેલી કોપીબુકોના અને ૨૦ માર્ક રૂબરૂમાં લખાવેલા અક્ષરના રાખવા.

☛ માસ્તર્સ કોપીબુકને માટે લોઢાના કિત્તાઓ અમારા તરફથી નંબરવાર તૈયાર થાય છે.

જાહેર ખબર.

૧. ગુજરાતી મોટું વ્યાકરણ.	૧–૪–૦
૨. મેમરી ડ્રૉઇંગ ફર્સ્ટ, સેકન્ડ અને થર્ડ ગ્રેડ.	૧–૪–૦
૩. ફ્રીહેન્ડ એન્ડ કલર ડ્રૉઇંગ, ફર્સ્ટ ગ્રેડ.	૦–૪–૦
૪. સાદું ડ્રૉઇંગ ભા. ૧ લો, ૨ જો અને ૩ જો (બાળવર્ગથી તે ૭ મા ધોરણ સુધી).	૦–૭–૦
૫. ગુજરાતી ડ્રૉઇંગ કોપીબુકો, ધોરણવાર ૮ ભાગમાં, ઉત્તર ભાગના મહે. એજ્યુ. ઇન્સ્પેક્ટર સા. બ. ના સરક્યુલર અનુસાર.	૦–૬–૦
૬. પ્રેમાનંદ કૃત સુદામા ચરિત્ર વિવરણ સહિત. મે. ડિરેક્ટર સા. બ. ના નં. ૨૧૦૨ તા. ૨૪–૫–૧૯૧૨થી ઇનામ લાઇબ્રેરી માટે મંજુર.	૦–૪–૦
૭. પ્રેમાનંદ કૃત મામેરૂં સટીક.	૦–૫–૦
૮. રાજકુમાર કોલેજમાં ચાલતું ભગવત્સ્મરણ સંસ્કૃત તથા ગુજરાતી....	૦–૩–૦

માસ્તર લખમીચંદ ઉત્તમચંદની કંપની.

બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લિશર્સ, પરા બજાર, રાજકોટ.

નીતિ વચન.

૧. ઈશ્વરને હાજર જાણી સર્વ કાર્ય કરવાં. ૨. બુદ્ધિ કર્મને અનુસરે છે, માટે સત્કાર્યો કરવાં. ૩. હંસની પેઠે સઘળાંમાંથી સાર ગ્રહણ કરવો. ૪. સમય ચૂકવો એનું નામજ મોટી હાનિ, કેમકે ગયેલી તક પાછી મળતી નથી. ૫. સારી વાત બાળક પાસેથી પણ લેવી. ૬. ખુશામત તજીને સત્ય વચન વદવાં. ૭. સત્પુરુષોને માર્ગે જેટલું જવાય તેટલો લાભ થાય. ૮. ધર્મે જય અને પાપે ક્ષય ૯. રાજભક્તિ તેજ દેશભક્તિ અને તેજ આત્મોન્નતિ. ૧૦. વિશ્વાસઘાત એ મહા પાપ છે. ૧૧. સાનમાં સમજે તે ઇન્સાન, નહિ તો હેવાન; તેજીને ઇશારત અને ગધેડાને ડીફાં. ૧૨. નીતિનો વિકાસ વિદ્વાનોના સમાગમથી થાય છે.

મિત્ર ઉપરની ચીઠી.

પરમ પ્રિય ભાઈશ્રી ચન્દ્રકાન્ત મંગળજી ઓઝા,

મેલ ટ્રેનિંગ કૉલેજ.

વિનતિ કે એક અગત્યના વિષય ઉપર મારે તમારી સાથે ચર્ચા કરવી છે, માટે આજ સાંજના છ વાગે લૅંગ લાયબ્રેરીમાં જરૂર આવશો.

તા. ૨૫-૯-૧૨. લી. સેવક,

જોરાવરસિંહ મહોબતસિંહજીના પ્રણામ.

જવાબ.

પરમ પ્રિય ભાઈશ્રી જોરાવરસિંહ મહોબતસિંહજી.

વિનતિ કે તમારી ચીઠી પહોંચી. હું તમારા આપેલા વખત પહેલાં લાયબ્રેરીમાં હાજર થઈ ન્યૂસ વાંચતો હોઈશ. તા. ૨૫-૯-૧૨.

સેવક ચન્દ્રકાન્ત મંગળજી ઓઝાના પ્રણામ.

પિતા ઉપર પત્ર.

શિરછત્ર તીર્થરૂપ પિતાજી શ્રી ઉસમાન અચલ,

મુ. રાજકોટ.

જનાબમાં ભુજનગરથી લી. રૂદવી મહમદની આદાબ બંદગી વાંચશો. વિશેષ વિનતિ કે હું, ઉમરભાઈ ને મારાં માતુશ્રી કુશળ છીએ. આપની તબીઅતના ખબર વાંચી ખુશી થયાં છીએ. શાદીનો પ્રસંગ પૂરો થયો છે, જેથી તા. ૫-૧૦-૧૨ ના રોજ અહીંથી નીકળી રાજકોટ આવવા રવાના થઈશું, તો તા. ૭-૧૦-૧૨ ના રોજ સવારના સાડા દશ બજે આપ સ્ટેશન-પર પધારવા મહેરબાની કરશો. આપના લખ્યા-પ્રમાણે કચ્છવર્કની ગુલાબદાન ખરીદી છે. મારૂં લીવિંગ સર્ટિફિકેટ લાવીશ. તા. ૧-૧૦-૧૨.

હુંડી.

શ્રી ૧૧.

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઈ બંદર મહા શુભસ્થાને ભાઈ શ્રી કાનજી કરમશી શાહ, એતાન શ્રી રાજકોટથી લી. ઓઝા મંગળજી હરજીવનના આશીર્વાદ વાંચશો. જત અત્રેથી રાખ્યા શા. ભોગીલાલ જગજીવન પાસેથી રૂ. ૫૦૦) અંકે પાંચસો નીમે રૂપિયા અઢીસોથી બમણા પૂરા મુંબઈગરા લીધા છે. તેની મુદ્દત દિન વળતાની, નામે શાહજોગી, રૂપિયા હુંડીની રીતના, શ્રય ઠામઠેકાણું ચોકસ કરીને આપજો. નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું. સં. ૧૯૬૮ ના આસો શુદ ૧૦ રવિવાર.

દ. જયન્તી.

નીમે રૂપિયા અઢીસોથી બમણા ઝુમલે રૂપિયા પાંચસો પૂરા કરી આપજો.	૫૦૦

डिक्टेशनः-दयाराम कविनो स्वभाव घणो उग्र अने स्वतंत्र छतां मळतावडो हतो. तेणे कोईनी नोकरी करी नथी. गुजरातमां घणा शिष्यो तेनी पासे आवता, तेमनी आपेली भेट-मांथी तथा कवि पोते अच्छा गवैया हता तेमांथी जे कंई मळतुं तेथी पोतानुं गुजरान चलावता. कवि देखावडा अने मजबूत बांधाना हता. कृ-ष्णनी भक्तिमां लीन थएला कवि मधुर अने मोहक कंठे पोतानां रचेलां कृष्णनां रसिक पदो गाता, त्यारे सांभळनार स्त्री पुरुषो मोह पामी जतां हतां. हालमां दयारामनां पदो आखा गु-जरातमां गवाय छे. नवरात्रीमां तेमना गरबा, लग्न प्रसंगे रुक्मिणी विवाह अने जन्माष्टमीनी रात्रे "माता यशोदा झुलावे पुत्र पारणे" ए घेर घेर गवाय छे.

ભાડાચીઠી.

સંવત્ ૧૯૬૮ ના ભાદરવા શુદ ૧૫ બુધવાર તા. ૨૫ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૯૧૨, વોરા હસનઅલી લુકમાનજી જોગ લી. માસ્તર ઉસમાન બચલ, જત અમોએ તમારૂં મકાન એક મોચીશાળના નાકા પરનું સેન્સસ નં. ૩૨૫ વાળું ભાડે રાખ્યું છે. તેની શરત એ કે તેનું ભાડું દર માસે રૂ. ૧૦) અંકે દશ, મહિનાની ૧લી તારીખે તમને આપવા. એની બંધણી વરસ ૫ ની કરી છે. મ્યૂનિસિપલ કર તમારે શિર છે. નળીઆંનો તોટો તમારે શિર ને ચણામણ અમારે શિર છે.

અત્ર મતુ.	અત્ર શાખ.
૧. માસ્તર ઉસમાન બચલ સહી, દ. પોતે.	૧. મહોબતસિંહજી મોતીભાઈની શાખ.

શેરદલાલનો માર્કેટ રિપોર્ટ.

લલ્લુભાઈ નાગરદાસની કું. મુંબઈ, તા. ૨૧-૧૦-૧૨.

શા. લખમીચંદ ઉત્તમચંદની કું. મુ. રાજકોટ.

૨૯૫ સેન્ચરી.	૧૪૭૫ લક્ષ્મી કૉટન.
૨૨૮૦ સેન્ટ્રલ ઈન્ડિયા.	૩૨૫૦ માણેકજી પીટીટ.
૪૯૧ ડેવિડ.	૮૮૫ મોફસ્સિલ.
૧૭૨૫ ફરામજી.	૧૭૪ ટ્રામ.
૮૬૨॥ કોહીનૂર.	૯૫।।।= નોટ.

નોટઃ—આ અઠવાડીઆમાં નોટનું બજાર ટકેલું હતું. મુખ્ય કારણ બંગાળ તરફની થોડી લેવાલીનું હતું. નજદીક ભવિષ્યમાં નાણાંની જે ભીડ થવા સંભવ છે, તે જોતાં નોટની તેજી થવી મુશ્કેલ જણાય છે.

શેરઃ—મીલ શેરોનું બજાર થોડું નરમ રહ્યું હતું. માત્ર નાગપોર તથા સ્વદેશ મજબૂત રહ્યા હતા. આજે અત્રે સાંજ પછી થોડો થોડો વરસાદ ચાલુ છે, તેથી છેલ્લા વરસાદ માટે જે ચિંતા હતી તે દૂર થઈ છે. બીરાર તથા ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં થાય તો દેશકાળ સુધરે. પ્રેસોનું બજાર ટકેલું છે.

ચાંદીઃ—ગઈ રાત્રે વિલાયતથી એક આનો તેજી આવી છે, તેમજ સટૈયાએ બધી મળીને ચાર કરોડની ચાંદી સરકારને વેચી છે, એવી અફવા છે. સરકારની ફાજલ પરાંત જોતાં હજુ પાંચ છ કરોડની ચાંદી લેવાની સરકારને જરૂર છે. ચાંદીની આયાત કરતાં માગણી વધી ગઈ છે, તેથી ધ્યાન તેજીએ છે. આજે બોલાતા ભાવ રૂ. ૮૩॥~ અને ૮૩॥।~ છે. એજ કામકાજ.

लग्ननी कंकोत्री.

श्री गणेशाय नमः

स्वस्ति श्री चमारडी महा शुभ स्थाने पूज्याराध्ये राओळ श्री ७ राओळ मूळुभाई कनुभाईनी चिरंजीवी घणी होजो. एतान श्री कंथारीआथी ली. राणा महोबतसिंहजी मोतीभाईना जयश्री स्वामीनारायण वांचशो. विशेष अमारा कुमार श्री जोरावरसिंहजीनां शुभ लग्न पोष शुद ५ ने सोमवारनां निर्धार्यां छे. ते शुभ समारंभ उपर आप सहकुटुंब पधारी मंडप शोभायमान करशो.

आपना आववाना खबर अगाउथी टपाल रस्ते अमने आपशो एटले राणपुर स्टेशने वाहनो तैयार रहेशे. सं. १९६८ ना मागशर वद ५ ने रविवार.

દીવાની દાવાની અરજી. પોલિ. કે. નં. ૪૨.

આ. મહે. કાનપુર સ્ટેટના મેનેજર સા. ની
કોર્ટમાં.

માસ્તર લખમીચંદ ઉત્તમચંદનાં વારસ } વાદી.
વિધવા બાઈ સાંકળી તથા વજકુંવરબાઈ. }

કાનપુર સ્ટેટ .... પ્રતિવાદી.

દાવો રૂ. ૨૦૦-૧૨-૦

અમે વાદી નામદાર કોર્ટને અરજ કરીએ છીએ કે કાનપુર સ્ટેટે અમારે ત્યાંથી સંવત્ ૧૯૬૭ ના ચૈત્ર શુદ ૫ તા. ૪-૪-૧૧ થી પરચુરણ સામાન રૂ. ૨૦૦-૧૨-૦નો દરબાર ખાતે ઉપાડેલ છે. તે ખાતાના રૂ. ૨૦૦-૧૨-૦ અમારા કાનપુર સ્ટેટ પાસે લેણા છે. તે રૂપિયા હજુ સુધી મળ્યા નથી. તે ખાતા પેટે અમોને કાંઈ પણ રકમ આપેલ નથી. સદરહુ સ્ટેટ મેનેજમેન્ટમાં છે; માટે આપ નામ-

દાર સાહેબ અમારા લેણા નીકળતા રૂપિયા ૨૦૦-૧૨-૦ સ્ટેટમાંથી ભજરે અપાવવા હુકમ-નામું કરી આપવા મહેરબાની કરશો. ખાતાની નકલ આ સાથે છે. દાવાનું કારણ તા. ૪-૪-૧૧ ના રોજથી જેમ જેમ ઉપાડ થતો ગયો તેમ તેમ ઉત્પન્ન થતું ગયું તથા એજન્સી ગેઝેટમાં નોટીસ છપાવાના અમોને ખબર મળવાથી ઉત્પન્ન થયું છે. તા. ૨-૬-૧૩.	
માસ્તર લખમીચંદ ઉત્તમચંદ ગુજરનારનાં વારસ વિધવા બાઈ સાંકળી રામચંદ તથા બાઈ વજકુંવર દીપચંદના મુખત્યાર રામજી વહાલજી સહી દ. પોતે.	
હું વાદી ઇકરાર કરૂં છું કે આ દાવા અરજીમાં લખી બાબત મારા જાણવા તથા માનવા પ્રમાણે સાચી છે.	

કંટ્રાક્ટરોને જાહેરખબર.

રાજકોટમાં મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના રૂમો બંધાવવા માટે ટેન્ડરો જોઈએ છે. કામ આશરે રૂ. ૨૫૬૦૦ નું છે. ઑફિસ ખુલ્લી હોય તે દિવસે ૧૧ થી ૫ સુધીમાં માર્જીનમાં બતાવેલા કંટ્રાક્ટ સંબંધીના કાગળો જોવા દેવામાં આવશે. ટેન્ડરનાં કોરાં ફૉર્મો તથા કંટ્રાક્ટ સંબંધી તમામ હકીકત ઑફિસમાંથી ઉપર લખ્યા વખતે મળી શકશે.

ટેન્ડરો સીલબંધ હોવાં જોઈએ અને તેના ઉપર રાજકોટમાં મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના રૂમો બાંધવાનું ટેન્ડર એમ લખવું જોઈએ.

રાજકોટ,	જે. એમ. ટેમ્પલર,
તા. ૩૦-૧૦-૧૦.	એજન્સી એન્જીનીઅર.

शिला लेख.

राजकोट सिविल स्टेशनमां, जुनागढना वालाशान नवाब साहेब रसुलखानजीए स्त्रीओनी मावजत सारु आ रसुलखानजी हॉस्पिटल, स्त्रीवैद्यने रहेवाना बंगला अने बीजा नोकरो वगेरे माटेनां मकान सहित मोटी उदारताथी रु. ८०००० खर्ची बंधावी आपी छे. आ होस्पिटलनो पायो काठियावाडना पोलिटिकल एजन्ट वालाशान महेरबान कर्नल जे. एम. हन्टर साहेबने हाथे ता. ११ डीसेम्बर स. १८९६ ने दिवस नंखाववामां आव्यो हतो. अने मुंबईना नामदार गवर्नर साहेब धी राईट ऑनरेबल वीलीयम मेन्सफील्ड बॅरन सॅन्डहर्स्ट साहेब जी. सी. आई. ई. ना मुबारक हाथे ता. २६ नवे-

म्बर स. १८९७ ईस्वीने दिवस आ मकान खुल्लुं मूकवामां आव्युं छे.

आ मकाननो नकशो एजन्सी एन्जीनीयर महेरबान आर. बी. बुथ साहेब एम. आई. सी. ई. पासे करावबामां आव्यो हतो, अने ते मी. रघुनाथ मावजीना उपरीपणा नीचे वाला-शान नवाब साहेब रसुलखानजीना राज्यना पांचमा वर्षमां, शेख साहेब बहाउद्दीनभाई हा-समभाई सी. आई. ई. वजीरना होद्दा उपर अने सरदार रावबहादुर बेहेचरदास विहारीदास आ-क्टिंग दीवानना होद्दा उपर हता ते वखते बं-धाववामां आव्युं छे.

हॉस्पिटल फॉर वीमेन एन्ड चिल्ड्रन.

વેચાણપત

(અઘાટ દસ્તાવેજ).

સંવત્ ૧૯૬૮ ના ભાદરવા વદ ૧ વાર શુક્ર તા. ૨૭-૯-૧૨ દિને ખરીદનાર માસ્તર દુલેરાય જયશંકર નાણાવટી જ્ઞાતે નાગર, રહેવાશી જુનાગઢના, જોગ લી. ઓઝા જયંતીલાલ મંગળજી જ્ઞાતે શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ, રહેવાશી મજકુરના, જત અમોએ તમારી પાસેથી આજ રોજ રૂા. ૪૦૦૦) અંકે ચાર હજાર રોકડા લીધા છે, તે બદલ ઘર નં. ૧ એક ઉત્તરાદા બારનું નાગરવાડા મધ્યેનું અમારા બાપુકું અમારા કબજા ભોગવટાનું નીચે લખ્યા ખુંટવાળું તમોને ઉપર લખ્યા રૂપિયા લઈ અઘાટ સૂર્ય ચંદ્ર તપે ત્યાંસુધી વેચાણ આપ્યું છે. એ ઘર ઉત્તર દક્ષિણ પહોળું વાર ૨૦ વીશ કરા સાથે તથા પૂર્વ પશ્ચિમ લાંબું વાર ૩૫ પાંત્રીશ.

એ ઘરની ચતુઃસીમા નીચે પ્રમાણેઃ—પૂર્વ દિશાએ ભટ્ટ સુંદરજી વીરેશ્વરનાં ઘર છે, દક્ષિણે ગલી છે, પશ્ચિમે ત્રવાડી દેવશંકર ભાણજીનું ઘર છે અને ઉત્તરે ર.રીઆમ રાજમાર્ગ છે. એ રીતે ઉપરની હદ પ્રમાણે ઇમલા સહિત આકાશ પાતાળ સાથે [illegible] હદ મર્યાદ સુદ્ધાં અમોએ તમોને અઘાટ વેચાણ આપ્યું છે. માટે સદરહુ ઘરનો ભોગવટો તમે તથા તમારા વંશ વાલી સુખેથી કરો. ઉપર લખ્યું અમારે કબુલ મંજૂર છે.

અત્ર મતુ.	અત્ર શાખ.
૧ ઓઝા જયંતીલાલ મંગળજી સહી દ. પોતે.	૧ માસ્તર ઉસમાન અલની શાખ દ. પોતે.

૧૩. છોકરાંના અક્ષર સ્વચ્છ, મરોડદાર, સમાન કદના અને પાકા કરાવી તેમનો હાથ વાળવાનો છે, તે શિક્ષકે યાદ રાખવું.
૧૪. પહેલા, બીજા અને ત્રીજા ધોરણમાં કોપીબુકના વિષય માટે અઠવાડીઆમાં પાંચ અરધા કલાકના વખત રાખવા અને ચોથા પાંચમા તથા છઠ્ઠા ધોરણમાં ચાર અર્ધા કલાકના વખત રાખવા.
૧૫. થોડું પણ ઉત્તમ લખાવવું. બનતાં સુધી કોપીબુક ઘેર લખવા આપવી નહિ, પણ નિશાળમાંજ લખાવવી.
૧૬. દરેક વારે કોપીબુક બરાબર તપાસી, તારીખ લખી માર્ક આપવા, અને શિક્ષકે ત્યાં પોતાની એકાક્ષરી સહી કરવી.
૧૭. જો આખી નિશાળમાં કોપીબુક લખાવનાર એકજ શિક્ષક હોય, તો તે પસંદ કરવા યોગ્ય છે.
૧૮. સ્કૂલની બીજી કેળવણીની સાથે સારા અક્ષર લખવાની કળા એ એક અગત્યનું તત્ત્વ છે.
૧૯. છોકરાઓ જે વાક્ય લખે, તેનો અર્થ સમજાવવો.

વિદ્યાર્થીઓને માટે સૂચના.

૧. દેશી કાળી શાહી વાપરવી. કલમ કે કિત્તો સારો ઘડેલો રાખવો. ખડીઆમાં કલમ જરૂર જેટલી જ બોળવી. વધારે બોળાય તો કલમ ઉપાડતી વખતે ખડીઆના મોઢાને તે જરા અડકાડવી, એટલે વધારાની શાહી પોતાની મેળે ખડીઆમાં નીચે સરી પડશે.
૨. હાથ કે આંગળાં ખરડાવાં નહિ, ડાઘા પડવા ન દેવા, અને પડે તો તેને બ્લોટિંગ પેપરની અણીથી એવી રીતે ચૂસાવી લેવા કે ડપકામાંથી તે મોટો ડાઘ થઇ ન પડે. કલમ ખંખેરવાની ટેવ છોડી દેવી. કદાચ ખંખેરવી પડે તો ભોંય કે ડેસ્ક ઉપર શાહીનો છાંટો ન પડે તે બાબત કાળજી રાખવી.
૩. કલમ કે કિત્તાની કત એવી કાપવી કે તે કત કોપીબુકના અક્ષરના કાનાને બરાબર બંધ બેસતી આવે. દરેક અક્ષરમાં બનતાં સુધી કલમ કે કિત્તો વારંવાર ઉપાડવો કે ફેરવવો નહિ.
૪. કલમ ઉપર ભાર મધ્યમ રીતે મૂકવો.
૫. કોપીબુક ઉપર ધોળા કાગળનું પૂઠું રાખવું તથા તેને વળી જવા ન દેવી.
૬. ઉપલી લીટી કરતાં નીચલી લીટી ઉત્તરોત્તર વધારે સારી થવી જોઇએ.
૭. જે વિદ્યાર્થીઓ સમ્પૂર્ણ કાળજીથી ખંત રાખીને કોપીબુક લખશે, તેઓ ભવિષ્યમાં પોતાનાં સર્વ લખાણો મોતીના દાણા જેવા અક્ષરોથી લખનારા થશે.
૮. વિદ્યાર્થીઓના સારા અક્ષર એ તેમની તથા તેમની સ્કૂલની પ્રતિષ્ઠા છે.
૯. પહેલા ધોરણવાળાએ સ્લેટ પર ખડી કે ચાકથી અક્ષર લખવાના છે. ખડી કે ચાકનો ભૂકો કરી, તેને કાપડ છાણ કરી, તેમાં પાણી નાંખી લોંદો કરવો. એ લોંદો કોઇ દાબડી કે પહોળા મોઢાના ચીનાઇ માટીના ખડીઆમાં આંગળીથી સજ્જડ ચોંટાડી દેવો. તે ઉપર એક નાનું સરખું ચીથરૂં રાખી પાણી નાંખી આંગ [illegible] ઉપરથી ખડીનો રસ બનાવવો. આ રસમાં કલમ બોળી સ્લેટ પર લખવાનું [illegible]

પરીક્ષકો તથા શિક્ષકોને માસ્તર્સ કોપીબુકના ઉપયોગ વિષે સૂચના.

૧. પહેલા ધોરણમાં સ્લેટ પર આંક કે ખડીના અક્ષર લખાવવા. કાળા પાટીઆ પર લખેલા મોટા ધોળા મૂળાક્ષરો અથવા તો મૂળાક્ષરોનો નકશો વર્ગની સમ્મુખ રાખવો.

૨. આ કોપીબુકનો પહેલો અને બીજો નંબર બીજા ધોરણમાં, નંબર ત્રીજો ત્રીજામાં, નંબર ચોથો ચોથા પાંચમો ૫ંચમામાં અને નંબર છઠ્ઠો છઠ્ઠામાં પૂરો કરાવવો.

૩. ડાઘા કે ડાઘા પાડ્યા વગર છોકરો પોતાની કોપીબુક સહેલથી પૂરી કરી શકે, માટે આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ઠની બનાવવામ

૪. આ કોપીબુક ૧૬ પૃષ્ઠની હોવાથી તે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી બે લખાવવી. પહેલી વાર જે કોપીબુક પૂરી આવે તે કરતાં બીજી વારની કોપીબુકમાં અક્ષર સારા જ થવા જોઇએ.

૫. પરીક્ષકે ધોરણમાં કરાવેલા નંબરની બે કોપીબુક જોવી. તેમાંની બીજી કોપીબુકમાં શિક્ષકે છેલ્લું પૃષ્ઠ કોરું રા પૃષ્ઠ પરીક્ષક પરીક્ષા વખતે છોકરા પાસે પોતાની રૂબરૂ લખાવવું. ૫૦ માર્કમાંથી ૩૦ માર્ક વર્ષમાં લખેલી કોપીબુક ૨૦ માર્ક રૂબરૂમાં લખાવેલા અક્ષરના રાખવા.

☞ માસ્તર્સ કોપીબુકને માટે લોઢાના કિત્તાઓ અમારા તરફથી નંબરવાર તૈયાર થાય છે.
